

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

Ecclesia Turcica vera Ecclesia esset, quæ in Alcorano felicitatem suam terrenam plenis buccis deprædicat. Hoc absurdum. Qui vult esse Christianus, Crucianus etiam sit, necesse est, inquit Lutherus, juxta effatum Christi, Matth. 16. v. 24. Luc. 14. v. 27.

2. *Mundi exultationem.* Mira profectò fortunæ alteratio. Cultores Dei patiuntur, mundus exultat. Sed este bono animo, vos mei, & non excalescite super hoc mundi gaudio (1.) momentaneum est, 1. Joh. 2. v. 17. Esa. 29. v. 8. Sap. 5. v. 9. 10. Job. 20. v. 5. (2.) vanum est, 1. Mac. 2. v. 62. Prov. 14. v. 13. (3.) noxium est, Luc. 6. 24. Ef. 65. v. 14. Sap. 5. v. 8. Pf. 37. per tot.

Spernamus igitur gaudia mundi, & gloriemur, cum Apostolis in afflictionibus nostris, quæ operantur *δὲ ξαν καὶ ὀπιρεβολὴν εἰς ὀπιρεβολὴν*, 2. Cor. 4. v. 17. inprimis avertemur *ἐπιχαίρει καὶ κλαίει*, Prov. 17. v. 5. 19. v. 29. 24. v. 9. Sir. 27. v. 32.

2. *Verbis comparatis*, sub similitudine parturientis quâ indicat

1. *Crucis necessitatem.* Sicut enim mulier post lapsum non parit cum gaudio, sed cum dolore & tristitia, Gen. 3. v. 16. Ita quoque generatio filiorum Dei ad vitam æternam non potest fieri absque cruce. Pater cælestis neminem vocat Benjamin, nisi quem mater Ecclesia prius vocat Benoni, Gen. 35. vers. 18.

2. *Crucis gravitatem.* Dolores parturientium sunt acutissimi, ut non abs re Philippus Melanchton tria officia omnium difficilima judicaverit: docentis, regnantis & parturientis, & Medea apud Euripidem dicat: Malle se decies in acie stare, quàm semel parere. Quo pertinent dicta Scripturæ, Gen. 3. v. 16. Esa. 26. v. 17. & exemplum Rahelis, Gen. 35. v. 18. Ita pii & fideles in hoc mundo

quasi nati sunt ad flagella, Psal. 38. v. 18. & positi in tribulationes, 1. Theff. 3. v. 3. quas graviores efficiunt

1. *Faciei divina occultatio*, Psal. 13. vers. 1. quando auxilium suum Deus differt, & sub cruce per cancellos transpiciat, Cant. 2. vers. 9. ut in principio Evangelii Christus indicat.

2. *Consilii divini ignoratio*, cujus imaginem nobis præbent discipuli, dicentes: Quid hoc est, quod dicit modicum? nescimus quid loquatur. Nam sub cruce peregrinum opus facit, ut opus suum operetur, mirabile est consilium ejus, & eo ipso magni facit sapientiam suam, inquit Elaias c. 28. vers. 21. 29.

3. *Mundi insultatio*, Pf. 73. v. 2. seqq. Jer. 12. v. 1. 2. Pl. 42. v. 11.

Causa aequitatem. Sicut enim Deus propter peccatum fœmineo sexui dolores partus imposuit, Gen. 3. vers. 16. Ita pii in hoc mundo cruci subjeçti sunt propter peccatum, cujus reliquias adhuc habent, Ergò Mich. 7. v. 9.

De Secundo.

Sequitur *Concio lucis*, quâ argumenta consolatoria discipulis suis suppeditat, quibus sub cruce & persecutione mundi se erigere debent.

1. Considerare eos jubet *Crucis brevitatem.* Nam *modicum*, inquit Christus, & non videbitis me, & modicum videbitis me. Rationi quidem nostræ crux non videtur modicum, præsertim cum non horas, non dies, non menses aliquot, non annum unum atque alterum, sed plures perdurat & cruciat, ut exempla docent, Joh. 5. v. 5. Luc. 13. v. 11. Act. 4. v. 22. 2. Cor. 12. v. 7. 8. Sed modicum tamen est, si spectes

Hoc Modicum longè nobis videt, quoniam adhuc agit (Gen. 2): cum finitum fuerit, tunc statim, quoniam modicum fuerit, Augustinus ait. Joh. 1. v. 1. Nierand. v. Argys. Lib. 1. c. 12. p. 124.

1. *Christi passionem.* Nondum te crucifixerunt, inquit Chrysoftomus, sicut Salvator tuus crucifixus est. Pudeat igitur deliciarum sub capite spinis coronato. Ad Lutherum veniebant aliquando exules quidam, & miseriam suam ipsi exponebant. Sed ille Crucifixi imaginem in pariete depictam digito monstrabat dicens: Videte fratres, quæ Christi Pontificis nostri maximi sors fuerit in mundo, quem sequi nos convenit hîc in cruce, ut sequamur aliquando in æterna luce, 1. Pet. 4. v. 13.

2. *Propriam transgressionem.* Justus quotidie septies cadit, Proverb. 24. vers. 16. & nemo est, qui dicere possit: mundum est cor meum, purus sum à peccato, Proverb. 20. v. 9. confer Rom. 3. v. 13. Psal. 130. v. 3. Job. 9. vers. 3. Jam verò minimum peccatum promoveretur iram Dei & æternam damnationem, Deut. 27. v. ult. quando igitur Deus fidelibus suis crucem temporalem immittit, hoc misericordiae ejus acceptum ferunt, Sap. 3. v. 5.

3. *Certissimam sublevationem.* Si Christum sub cruce modicum non vides, ne despera, modicum iterum videbis eum. Si cum Davide lamentaris: usque quò Domine absconderis? num exardescit sicut ignis ira tua? ex Psal. 89. v. 47. respondet Esa. 54. v. 8. Ad punctum in modico dereliqui te, &c. Ergo cum Sara consolare animam tuam: Hoc scio pro certo, &c. Tob. 3. v. 21. conf. Psal. 68. v. 20. Job. 5. v. 17. Os. 6. v. 1.

II. *Crucis utilitatem, quæ duplex*

1. *Interioris hominis renovatio.* Quemadmodum enim per dolores parturientis promovetur infans ad hanc vitam: Sic per crucem Deus promovet regenerationem & renovationem nostram ad vitam æternam, cujus typum exhibet Apocalypseos cap. 12. v. 1. seqq.

2. *Subsecutura jubilatio.* Sicut enim mulier cum peperit puerum, jam non meminit anxietatis, propterea, quod homo natus est: Ita crucem piorum sequitur gaudium non fallax & incertum, quale mundus jactitat, sed

1. *Gaudium verum.* Nam iterum videbo vos, inquit Christus. Mundus quærit gaudium suum vel in divitiis, vel in deliciis, sed fallax & dolore permixtum est. Tale non erit gaudium, quod post lachrymas sub cruce profusus consequentur fideles, sed Deum videbunt à facie ad faciem, 1. Corinth. 13. v. 12. sicut est, 1. Johan. 3. v. 2. Visio hæc erit plena beatitudo & tota hominis glorificatio, Augustinus. Videbunt enim beati Deum ad voluntatem, habebunt ad voluptatem, fruuntur ad jucunditatem, inquit Bernhardus. Exclamemus igitur cum Augustino: O Domine moriar ut te videam. Et cum Davide Psal. 42. v. 3. Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

2. *Gaudium sincerum.* Nam cor vestrum gaudebit, inquit Christus. Gaudent quidem pii etiam in hac vita sub mediis tentationum fluctibus in Domino, Col. 1. v. 24. Roman. 5. vers. 3. Et hoc norunt, quod nomina sua in coelis scripta sunt, Luc. 10. v. 20. Hoc est gaudium internum, quod à Spiritu Sancto proficiscitur, Galat. 5. v. 22. Sed crux obscurat illud gaudium. Quando autem gaudium Domini sui ingredientur, Matth. 25. v. 21. tum absterget Deus omnes lachrymas ab oculis eorum, Apoc. 7. v. 17. & exultabunt lætitiâ inenarrabili & glorificata, 1. Pet. 1. v. 8.

3. *Gaudium æternum.* Nemo enim tollet gaudium hoc à nobis. Nam semper erimus cum Domino, 1. Thess. 4. v. 17. & à dilectio-

ne ejus nil planè separabit nos, Rom. 8. v. 39. ambulabimus coram Domino in terra viventium, Pfal. 116. vers. 9. Gaudium mundi fluxum est & momentaneum, quod docet exemplum Ammonis, 2. Samuel. 13. v. 28. Elia Regis Israel, 1. Regum. 16. v. 9. Ahaveri, Esth. 1. v. 1. seqq. Villici illius Divitis, Luc. 12. vers. 20. Sed gaudium piorum erit gaudium sempiternum, Esa. 35. v. 10. Patienter igitur sustinete, filii, iram, quæ supervenit vobis, Baruch 4. v. 25. & nolite omittere confidentiam vestram, quæ magnam remunerationem habet, Ebr. 10. v. 35. non enim condignæ sunt tribulationes hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis, Romanor. 8. v. 18.

4. *Gaudium perfectum.* Nam in illo die, inquit Christus, me non interrogabitis quicquam. Insignis hæc est consolatio, quam Christus ruditati & ignorantia discipulorum opponit, & partim ad diem Penteco-

stes, ubi Spiritus Sanctus apparuit, & omnem veritatem ipsos deduxit, partim verò ad cœlestem vitam à Doctoribus refertur, ubi non docebit ultra vir proximum suum, & vir fratrem suum, dicens: Cognosce Dominum. Omnes enim cognoscent me à minimo usque ad maximum, ait Dominus Jer. 31. vers. 34. unde Johannes templum non vidit in cœlesti Hierosolyma, Apoc. 21. vers. 22. Hic omnis nostra scientia est verbum defectivum, cujus clausula: Cætera desiderantur. Sed ibi veniet quod perfectum est, & evacuabitur quod ex parte est, 1. Cor. 13. vers. 10. tunc omnia videbimus, sciemus & intelligemus, quæ oculus hic non vidit, auris non audivit, & in cor hominis non descenderunt, 1. Cor. 2. vers. 9. ad quam lætitiæ & felicitatem nos perducatur Christus Jesus propter sanctissimum suum meritum, ter benedictus & laudatus in secula seculorum Amen.

Dominica Cantate.

Evang. Job. 16. v. 5. 15.

CUM Deus Eliam curru igneo in cœlum subvehere vellet, tristis erat Elias famulus ejus, & planè ab ipso volebat discedere, sed sequebatur ipsum quocunque ibat, dum promittebat ipsi Elias, fore, ut post discessum spiritus ejus duplò super ipsum requieretur sit, 2. Reg. 2. v. 1. seqq.

Idem accidit, cum coelestis Elias de abitu suo concionaretur. Nam discipuli ejus contristati sunt, ut testatur hodiernum Evangelium, quos per promissionem Spiritus Sancti erexit, & omnem tristitiam ex cordibus ipsorum exturbavit. Videbimus.

1. *Spiritus Sancti pollicitationem.*
- II. *Officii ejusdem commendationem.*

J. J.

EXEGESIS.

TEMPUS est ut revertar ad eum qui misit me, inquit Raphael perfectâ legatione suâ, Tob. 12. v. 20. Eodem modo Christus magni consilii Angelus, Esa. 9. v. 6. post peractum legationis suæ negotium. Nunc, inquit, vado ad eum qui misit me.

Duo